

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
28.03.2025 р. (протокол № 80/3)

В.о. ректора Володимир МЕЛЬНИК

ПРОГРАМА
фахового вступного іспиту
для здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
доктора філософії

Спеціальність – С7 «Журналістика»
Освітньо-наукова програма – «Журналістика»

Факультет журналістики

Анотація

Оцінка за **фаховий іспит зі спеціальності** складатиметься із оцінки за науковий реферат (максимум 40 балів) та оцінки за вступний іспит у письмовій формі (максимум 160 балів).

Екзаменаційний білет **вступного іспиту у письмовій формі** складатиметься з 4 питань за напрямками – теорія та історія журналістики, українські та зарубіжні медіа, мова медіа в інформаційному просторі, нові медіа в глобальних комунікаційних процесах, актуальні проблеми радіомовлення та телебачення. За кожне питання абітурієнт може отримати від 0 до 40 балів, за 4 питання – максимум 160 балів.

Відповідь вступника на кожне питання оцінюватимемо за такими блоками:

1. *Дефінітивний блок* (чіткість і точність визначення поняття, головні ознаки, фрейми, дослідники) – 0–10 балів.

2. *Концептуальний блок* (засади функціонування, типологія, основні моделі, концепції, тематика, проблематика, візії) – 0–10 балів.

3. *Прагматичний блок* (доречні приклади з медіа, що ілюструють поняття, міждисциплінарність окресленого поняття, методи використання в сучасному інформаційному просторі) – 0–10 балів.

4. *Перспективний блок* (зв'язок з новітніми технологіями, трансформації та проєкція на майбутнє, перспективи наукових досліджень окресленого поняття) – 0–10 балів.

Науковий реферат має бути пов'язаний з тематикою майбутнього наукового дослідження. Обсяг: від 3 до 5 сторінок (без списку використаних джерел). Предметна комісія оцінює науковий реферат у день іспиту за такими критеріями (максимум 40 балів):

1. Актуальність майбутнього дослідження – (0–5 балів);
2. Аналіз актуальних досліджень і публікацій (0–5 балів);
3. Постановка проблеми, формулювання мети і завдання (0–5 балів);
4. Методологія дослідження (0 – 5 балів);
5. Виклад основного матеріалу (0–10 балів);
6. Логічні і чіткі висновки (0–5 балів);
7. Використана література (0 – 5 балів);

Під час підготовки до вступного іспиту у письмовій формі варто користуватися рекомендованою літературою, яка наведена у програмі.

Академічна доброчесність – найважливіша вимога до усіх видів робіт. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших абітурієнтів – ознаки академічної недоброчесності. Реферати абітурієнтів повинні бути оригінальними науковими розвідками. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі абітурієнта є підставою для її незарахування.

Питання фахового іспиту зі спеціальності С7 «Журналістика»

Основні принципи менеджменту в медіа.

Етичні принципи журналістики.

Головні обмеження та заборони щодо реклами в Україні.

Які основні закони регулюють діяльність медіа в Україні і як вони впливають на функціонування медіаіндустрії.

Основні методи збору інформації, які використовують у журналістиці.

Фактчекінг у журналістиці: основні методи та принципи.

Назвіть функції радіомовлення і телебачення.

Визначте особливості роботи військового телевізійного журналіста.

Визначте особливості використання Youtube для поширення українського телевізійного контенту.

Особливості інтерв'ю з людьми, що пережили травму.

Опишіть стрім як новий формат взаємодії з аудиторією.

Імперативні, диспозитивні й аподиктичні норм української мови.

Типові помилки в медіа, пов'язані із слововживанням.

Схарактеризуйте тлумачні словники української мови та їх значення в діяльності журналіста.

Чому журналістові важливо знати словники українських мовознавців ХІХ століття: Каленика Шейковського, Михайла Левченка, Фортуната Піскунова?

Дати визначення поняття “гіперпосилання”. Охарактеризувати типи зовнішніх і внутрішніх гіперпосилань.

Що таке віртуальна, доповнена, змішана реальність? Навести приклади у медіа.

Чотири моделі преси за дослідженням Ф. Сіберта, Т. Пітерсона і В. Шрамма «Чотири теорії преси».

Три моделі медіасистем сучасних демократичних держав (за Д. Галлінім і П. Манчіні).

Медіаграмотність, медіакритика, медіаекологія як сучасні поняття журналістикознавства.

Функції технологій штучного інтелекту в журналістиці.

Основні етичні принципи роботи журналіста в небезпечних умовах (війни, масові заворушення, кризові ситуації тощо).

Джон Стюарт Мілль про захист свободи слова.

Найважливіші інструменти журналістського розслідування на основі відкритих даних (на прикладі найрезонансніших розслідувань Bellingcat, які стосуються України).

Призначення журналіста за Ришардом Капусцінським.

Джузеппе Мацціні про призначення преси.

Дайте розгорнуту характеристику інформаційних жанрів журналістики. Проаналізуйте їхні особливості, функції та роль у сучасному медіапросторі. Охарактеризуйте актуальні проблеми аналітичної журналістики в Україні. Які виклики стоять перед аналітичними медіа у час війни.

Охарактеризуйте статтю як аналітичний жанр журналістики. Визначте її основні функції, структуру та жанрові особливості. Зазначте ефективні методи залучення аудиторії через медіатекст.

Проаналізуйте вплив цифрових технологій, соціальних мереж і штучного інтелекту на розвиток аналітичної журналістики.

Проаналізуйте ключові принципи та методика написання новинного матеріалу, враховуючи вимоги до структури, стилістики та фактологічної точності. Зазначте, як змінилася новинна журналістика в умовах соціальних мереж та стрімінгових платформ?

Розкрийте сутність бізнес-плану як основного інструменту фінансового планування діяльності медіа. Визначте його ключові складники та значення для ефективного управління медіаорганізацією.

Сучасні тенденції розвитку електронних засобів масової інформації.

Редакційний менеджмент радіо та телебачення: люди, принципи, стандарти.

Інформаційні радіо- і телевізійні жанри: порівняльний аспект.

Новини на радіо та телебаченні: тематика, зміст, жанрова палітра.

Аналітичні радіо- і телевізійні жанри: порівняльний аспект.

Радіо і телереклама: порівняльний аспект.

За матеріалами медійного мовлення поясніть найпоширеніші помилки з культури української мови.

В “Українському правописі” (2019) є параграф “Велика буква в особливому стилістичному вживанні”. За матеріалами мережевих видань поясніть сенси особливого стилістичного вживання слів у медійних текстах і діловому спілкуванні.

Охарактеризуйте явище мовної компресії в медіа.

Які питання культури медійного мовлення потребують удосконалення?

Назвіть свої пропозиції.

Викладіть головні тези мовної політики Європейського Союзу.

Які три найважливіші характеристики відрізняють цифрову журналістику від традиційних медіа? Дайте визначення кожної з них, охарактеризуйте типологію та особливості.

Особливості концепції “Метаверсу” команди Марка Цукерберга. Як завдяки цій концепції зміниться світ нових медій?

Мультимедійність, кросмедійність, трансмедійність. Дайте характеристику цим явищам сучасного медіапростору.

Які ви знаєте види інтерактивного контенту в медіа? Які функції вони виконують?

Назвіть три основні відмінності чотирьох моделей за Ф. Сібертом, Т. Пітерсоном і В. Шраммом. Чому вони важливі?

Схарактеризуйте основні параметри порівняння сучасних медіасистем демократичних країн.

У 2005 р. ЮНЕСКО запропонувала, на противагу поняттю «інформаційне суспільство», поняття «суспільство знань». То в чому ж, на Вашу думку, полягає різниця між суспільством знань та інформаційним суспільством?

Що таке «постправа»? У чому особливості та причини цього явища і які методи боротьби із ним можна вважати найбільш дієвими?

Розкажіть про роботу фабрик тролів над формуванням громадської думки. Світоглядні принципи журналу Єжи Гедройця «Kultura».

Дві концепції формування громадської думки: постановка проблеми у діалозі Платона «Горгій».

Візії майбутнього Європи у публіцистиці редактора «The Spectator» Дугласа Мюррея.

З’ясувати суть і особливості західноукраїнської преси міжвоєнного періоду (20-30-ті роки ХІХ ст.)

З’ясувати еволюцію поглядів на ідею державності в українській політичній думці першої половини ХХ століття.

З’ясувати основні причини поразки українських визвольних змагань 1917–1921 років.

Публіцистика Івана Франка: основні ідеї та проблеми.

Публіцистика Дмитра Донцова 20-30-х років ХХ ст.: основні ідеї та проблеми.

Проблематика публіцистики Степана Бандери 50-х років ХХ ст.

Загальна характеристика західноукраїнської преси 20-30-х років ХХ ст. (структура, ідейно-концептуальні засади).

Ідейно-концептуальні засади публіцистики Михайла Грушевського.

Тематика наукових рефератів за напрямками досліджень факультету

1. Стилiстика аудіовізуального медіатексту воєнного часу.
2. Телевізійний репортаж у час війни: синтез художньої публіцистики та документального контенту.
3. Телевізійна документалістика як інструмент контрпропаганди у сучасній війні: український контекст.
4. Меморіалізація війни через документальні медіапроекти: роль аудіовізуальних засобів у збереженні історичної пам'яті.
5. Трансформація журналістики в епоху нових медіа: нові навички та професійні стандарти.
6. Журналістика майбутнього: як нові технології змінять роботу медійника у найближчі 10 років.
7. Етика в епоху нових медіа: виклики та відповідальність.
8. Нові медіа як поле боротьби за інформацію та вплив у сучасному світі.
9. Штучний інтелект та його вплив на майбутнє нових медіа.
10. Локальні медіа в епоху диджиталізації: виклики та перспективи.
11. Роль журналістів у протидії інформаційним війнам.
12. Використання штучного інтелекту в журналістиці: можливості та загрози.
13. Порівняльний аналіз розвитку журналістики в Україні та світі: проєкція на майбутнє.
14. Співвідношення глобальних етичних стандартів та локальних медіа-практик у міжнародній журналістиці.
15. Висвітлення гуманітарних криз у світових медіа: етичні дилеми та відповідальність.
16. Журналістика в умовах міжкультурного діалогу: як уникнути стереотипізації у висвітленні міжнародних подій?
17. Роль міжнародних медіа у формуванні політичних наративів під час конфліктів.
19. Цифрова трансформація міжнародної журналістики: нові формати та платформи для висвітлення світових подій.
20. Креативні тенденції сучасного медіатексту.
21. Модель національної ідентичності в публіцистиці Івана Франка.
22. Сучасні українська воєнна публіцистика.
23. Медична тематика в медіа та її особливості.
24. Воєнний кореспондент: методика роботи в зоні бойових дій.
25. Мовна комунікація в епоху цифрових технологій.
26. Персвазивні тексти в мережевих виданнях.
27. Засоби впливу та ефективності в мультимедійних текстах.
28. Риторика сучасного публічного мовлення.
29. Медійні персони в українських медіа: ідеї, інтенції, мова.

Список літератури

Кафедра теорії і практики журналістики

Бурмагін О., Опришко Л. Правові засади професійної діяльності журналіста : посібник для журналістів. Київ, 2021. 91 с. URL: <http://surl.li/crutl>

Дмитровський З. Є. Аналітична журналістика : тексти лекцій. Львів : Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 192 с.

Етичний кодекс українського журналіста. URL: <http://nmpu.org.ua/kodeks/>

Желіховська Н. С., Різун В. В. Сучасна українська публіцистика: теорія і практика : навч. посіб. Київ : РИДЖИ, 2015. 128 с.

Закон України «Про медіа» [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Закон України «Про рекламу». URL: zakon3.radoc.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80

Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підруч. 2-ге вид. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.

Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста : посіб. Вид. 2-е, переробл. і доп. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.

Лубкович І. М. Інформаційна журналістика: методи збору інформації, відображення дійсності та жанри. Львів : ПАІС, 2017. 104 с.

Лубкович І. М. Соціологія і журналістика : підруч. Львів : ПАІС, 2013. 232 с.

Лук'янець Т. І. Рекламний менеджмент. Київ : КНЕУ, 2003. 440 с.

Михайлин І. Л. Основи журналістики. Вид. 5-е, допов. і доопр. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 496 с.

Ів Аньєс. Підручник із журналістики. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2013. 544 с.

Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо словника воєнного часу (30.03.2022 р.). URL: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-slovnyka-voiennoho-chasu/> Реклама і рекламна діяльність : навч. посіб. / Воронько-Невіднича Т. В., Калюжна Ю. П., Хурдей В. Д. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 230 с.

Кафедра радіомовлення і телебачення

Антисуржик: вчимося ввічливо поводитись і грамотно говорити: 4-те вид, випр. і доп. / О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин, А. Капелюшний та ін. Львів: Апріорі, 2023. 304 с.

Бойд Ендрю. Ефірна журналістика. Технології виробництва ефірних новин / Ендрю Бойд. К.: Київська типографія, 2007. 432 с.

Борг Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування/ пер. з англ. Н. Лазаркевич. Харків: Вид-во «Ранок»: Фабула, 2020. 304 с.

- Горевалов С., Зикун Н., Стародуб С. Фотожурналістика в системі засобів масової комунікації: єдність слова і зображення : навчальний посібник / Горевалов Сергій. К., 2010. 296 с.
- Гупаловська В. А. Психологія реклами: навч. посібник / В. А. Гупаловська. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. 384 с.
- Дворянин П. Новини на регіональному телебаченні: навч. посібник/ П. Дворянин, В. Лизанчук. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 262 с.
- Дворянин П. Я. Розуміння стандарту: пошуки нових правил у журналістиці війни // *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2024. Випуск 54-55. С. 43-58.
- Єлісовенко Ю. П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: Навчальний посібник, Агіка, К., 2008. 204 с.
- Єлісовенко Ю.П., Нагорняк М.В. Радіовиробництво: навч. пос./ за заг. ред. проф. В.В. Різуна. Київ: ТОВ «Друкарня «Бізнес-поліграф», 2017. 304 с.
- Журналістика : словник-довідник / авт.-уклад. І. Л. Михайлин. К.: Академвидав, 2013. 320 с.
- Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 3-тє вид. Львів : ПАІС, 2008. 274 с.
- Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника. Практичний посібник для журналістів. Київ : Видавництво ХББ, 2006. 119 с.
- Лизанчук В. Психологія мас-медіа : підручник. Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 420 с.
- Лизанчук В. В. Журналістська майстерність / О.М.Білоус, Л.Р. Борис, І.В.Буровець, О.П.ГардаП, .Я. Дворянин, А.Л. Калинів, Н.Є. Лебеденко, О.А.Сербенська, Я.І.Табінський; переднє слово та післямова В.В. Лизанчука. Львів : ПАІС, 2023. 88 с.
- Мітчел Стівенс. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / пер. з англ. Н. Єгоровець. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
- Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.
- Новинна грамотність. Посібник / Заг. ред. Наталія Лигачова, Отар Довженко, Діана Дуцик, Дар'я Тарадай. «Детектор медіа», 2018. 120 с.
- Павлів В. Репортаж: між фактами та емоціями: практ. пос. для журналістів. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2015. 120 с.
- Пилип'юк В. Українська художня фотографія: етапи становлення та мистецькі засади розвитку : навчальний посібник. Львів, 2010. 176 с.
- Прімбс Ш. Соціальні медіа для журналістів. Редакційна робота з Facebook Twitter & Co/ За загал. ред. В. Ф. Іванова, Пер. з нім. В. Клименко. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2018. 198 с.

Рендол Девід. Універсальний журналіст / Девід Рендол; [пер. з англ. М. Марченко]. К., 2007. 150 с.

Сербенська О. А., Бабенко В. В. Основи телетворчост : практикум / Олександра Сербенська, Вікторія Бабенко. Львів : ПАІС, 2007. 112 с.

Сербенська О. Голос і звуки рідної мови / Олександра Сербенська. Львів : Априорі, 2020. 280 с.

Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник / Сташен Б. ; пер. з нім. В. Климченка / за загал. ред. В. Іванова. К. : Центр вільної преси, 2021. 260 с.

Телевізійна та радіокомунікація: історія, теорія, новітні практики : підручник / В. В. Лизанчук, І. В. Крупський, О. М. Білоус, П. Я. Дворянин, Н. Є. Лебеденко, Р. О. Білоус; за ред. д-ра філол. наук, проф. В. В. Лизанчука. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 420 с.

Техніка інтерв'ю: пос./ Інститут масової інформації; адаптація та пер. Ю. Сабрі, А. Лазарева. 2 вид. Київ: «Софія-прес», 2003. 122 с.

Цуканова Г. Практика проведення відео зйомки та цифрового монтажу: Практичний посібник. К.: ЦВП, 2007. 234 с.

Шаповал Ю. Фотожурналістика : навчальний посібник / Юрій Шаповал. Рівне, 2007. 47с.

Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика. 2-ге вид. / А. Яковець К. : Видав. дім «Києво-Могилянська академія». 2009. 262 с.

Кафедра мови ЗМІ

Культура слова / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН України // URL: [https:// www.facebook.com](https://www.facebook.com)

Марія Яцимірська. Культура мови журналіста: навч. посібник. Львів: ПАІС. 2017. 168 с.

Марія Яцимірська. Подкаст “Де і коли народилося гасло “Слава Україні?”. URL: <https://anchor.fm/739959/episodes/ep-e1qu1i9>

Марія Яцимірська. Мовна політика Європейського Союзу // *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2019. Випуск 45. С. 316-322.

Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. URL: <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com>

Український правопис. Київ: Наукова думка. 2019. 392 с.

Словник української мови в 20-ти томах. Київ: Наукова думка. 2010-2025 // URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0>

Словник української мови в 11 томах. Київ: Наукова думка, 1970-1980. <https://sum11.com.ua/>

Словарь української мови: в 4-х томах / За ред. Бориса Грінченка. Київ. 1907-1909. URL: <https://554.slovaronline.com/>

Словник сучасної суспільно-політичної лексики (1991-2022). Київ: Наукова думка. 2024. 499 с.

Кафедра нових медій

Житарюк М. Теорії та моделі масової інформації (Масова комунікація) : навч.-метод. посіб. Львів : ЛНУ ім. Ів. Франка, 2008. 244 с. URL: <https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/S-959-LNU-Zhytariuk-BLOK.pdf>.

Крейг Р. Інтернет-журналістика. Робота журналіста і редактора у нових ЗМІ // Перекл. з англ. А. Іщенка. К.: Києво-Могилянська академія, 2007. 324 с.

Кросмедіа: контент технології, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. В. Шевченко. К., 2017. 234 с.

Лавриш Ю. Віртуальна реальність в системі нових медій// *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2019. – Випуск 46.

Лавриш Ю. Віртуальна реальність: особливості феномену у нових медіа// *Сучасна українська журналістика: історія, теорія, практика : збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2018 рік (секція «Журналістики») / упоряд. Соломія Онуфрив. Львів : ПАІС, 2019. С.79-81.*

Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики : Пер. з англ. О. Насика. К. : Наука, 2008. 320 с.

Потятиник Б. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів : ПАІС, 2010. 244 с

Шрам В., Сіберт Ф., Петерсон Т. Вільний ринок ідей. Ji Magazine. URL: <https://www.ji.lviv.ua/n32texts/schramm.htm> (дата звернення: 21.03.2025).

Ярошенко О. Штучний інтелект у журналістиці: майбутнє медіа під впливом нових технологій. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2024. №85. С. 139–156.

Кафедра зарубіжної преси та інформації

Барендт Е. Три теорії свободи слова . Лібералізм: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ : ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. С. 1024-1038.

Гігінз Е. Ми — Bellingcat. Онлайн-розслідування міжнародних злочинів та інформаційна війна з Росією. Київ : Наш Формат, 2021. 242 с.

Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. Київ : «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с. URL : <https://www.osce.org/files/f/documents/9/3/254531.pdf>

Земляна І. Робота під PRESSом. Посібник для безпечної повсякденної роботи медійників. Київ : ІМІ, 2020. 148 с.

Капусцінський Р. Автопортрет репортера. Київ : Темпора, 2011. 134 с.

Макінтайр Л. Постправа. Київ : «ArtHuss», 2018. 208 с.

Мельник Ю. Погляди Джузеппе Мацціні на періодичну пресу в світлі його деонтологічних концепцій. *Вісник Львів. ун-ту. Серія журналістики*. Львів, 2011. Вип. 35. С. 195-205.

Мюррей Д. Самознищення Європи: імміграція, ідентичність, іслам. Київ. Наш формат, 2024. 368 с.

Патрикаракос Д. Війна у 140 знаках. Як соціальні медіа змінюють конфлікти у XXI столітті. Київ : Yakaboo Publishing, 2019. 352 с.

Платон. Діалоги / Пер. з давньогр. К. : Основи, 2000. С. 155-233.

Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків : Vivat, 2022. 384 с.

Простір свободи. Україна на шпальтах паризької культури. Київ, 2005. 256 с.

Кафедра української преси

Кость С. А. Західноукраїнська преса першої половини ХХ століття: Люди боротьби й ідеї (Бібліографічний довідник) : навч. посібн. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 496 с.

Кость С. А. Історія української журналістики (західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. Книга перша: навч. посібн. Львів, 2008. 304 с.

Кость С. А. Західноукраїнська преса першої половини ХХ століття: Люди боротьби й ідеї (Бібліографічний довідник) : навч. посібн. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 496 с.

Журналістика і творчість : монографія. Кер. автор. Колективу С. Кость; за ред. С. Костя. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2023. 562 с.

Паславський І. Українська періодика: виклики воєнного часу // *Вісник національного університету "Львівська політехніка": журналістика*. 2023. № 2 (6). С. 25–35.

Романчук В. О. «Журнал «Універсум» у контексті українського державотворення: концептуальні засади, дискурси, прогностика (1993–2023 рр.)»: Монографія. Львів : Універсум, 2024. 350 с.

Романчук О. К. Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи» : Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2014–2019: статті, есе. Львів : Універсум, 2020. 608 с.

Преса боротьби й ідеї : хрестоматія / упоряд. С. Кость. Львів, 2004. 519 с.

Яценко Г. В., Яценко А. М. Публіцистика Івана Франка : навч. посібн. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 248 с.